

Cum se naște un cineast veritabil

Vanina VIGNAL în dialog cu Valerian SAVA

Dragă Vanina Vignal, prima carte de vizită, cu care cred că-i nimerit să fii prezentată cititorilor noștri, este aceea de îndrăgostită de România. Am aflat asta la Sibiu, la ediția din 2007 a ASTRA FilmFest, unde prezentai filmul *Stella*. Cum s-a întâmplat și cum de durează această dragoste?

De ce iubești pe cineva?! E o bună întrebare, dar nu-i ușor să spui de ce iubești pe cineva. Sincer, eu n-am prea știut niciodată. Sigur, vom putea detalia lucrurile, dar important e, finalmente, că iubești. Sînt și lucruri foarte personale, pe care cred că nu le pot spune acum, însă e un fapt că vin aici de 18 ani, că povestea dintre mine și România a început încă mai demult. A început, de fapt, în Franța, unde am cunoscut o româncă în exil, care m-a făcut să întîlnesc multe persoane din diaspora românească. Nu-mi puteam însă imagina atunci, în timpul ceaușismului, c-aș putea veni vreodată în România, n-am avut niciodată acest proiect. Printre persoanele pe care le-am cunoscut la Paris era și autorul de piese de teatru Georges Astalos, care a scris un rol pentru mine într-o piesă despre care spunea mereu că, dacă într-o zi va fi pusă în scenă, eu voi juca rolul scris de el. Nu prea-l credeam, îmi ziceam că sînt doar cuvinte frumoase. Dar a venit Revoluția, iar el mi-a zis, la un moment dat, că piesa se va monta în România și m-a întrebat dacă sînt în continuare de acord să joc rolul. Am ezitat timp de o zi – nu mai mult. Mi-am zis că, orice s-ar întîmpla, chiar dacă experiența va fi o nereușită artistică, experiența umană va fi unică.

■■■ O experiență umană unică

construită: cînd simt lucrurile, simt nevoia să merg pînă la capăt, pentru ca în cele din urmă să înțeleg.

■■■ „Mi-a trebuit tot acest răstimp, ca să înțeleg“

La București, unde veneam foarte des, era cu totul altceva. Mergînd la *Trilogia antică* a lui Andrei Șerban, pe care am văzut-o de o sută de ori – o știu pe de rost, am și filmat-o, numai ca amatoare –, aici am cunoscut-o pe cea pe care o numeam atunci *cea mai bună prietenă a mea*, actrița Ioana Abur – acum sînt nașa fetiței ei, Teona. Dar să revenim la *înțelegerea de pe urmă*. De exemplu, la București, cunoșteam *par coeur* (te rog să nu încerci să traduci, nici să nu echivalezi asta în română, fiindcă am observat că, francofoni veritabili fiind, aveți nevoie de expresiile și neologismele franțuzești, cum ar fi înainte utilizatele *mefientă* sau *eflorare*), știam *par coeur* o casă de pe strada Batiștei. De fiecare dată aveam obiceiul, ca trecătoare, să întorc capul spre acea casă, fiindcă era frumoasă, fiindcă arborii centenari din jur sînt frumoși – îmi făceau bine. Și, recent, întorcînd din nou capul, am văzut niște muncitori desfăcînd acoperișul. Mi-am zis: – A! Vor să restaureze acoperișul! Lovesc cam tare, fără precauție, dar e treaba lor! După cîteva zile, trec însă din întîmplare din nou pe acolo, întorc capul, ca să simt încă o dată acea mîngiere, la revederea casei. Și ce văd?! Un rest de casă, redus la o parte din parter, și muncitorii care loveau cu o energie ne bună în acel ciot de casă – un morman de resturi și noroi! M-am oprit, am strigat, era ceva mai puternic decît

Să rezumăm: sincronismul „emoțional, carnal“, la 19 ani, cu Revoluția Română, aceea filmare interioară „diferită“ a propriilor pași, cu gestică aferentă, poate pe strada Lăpușneanu din Iași, apoi „un certain regard“, cu șocul unui transfocator spre casa iubită, de pe strada bucureșteană Batiștei, cînd „în fine, ai înțeles“. Toate acestea ar fi ontogenia cineastului care ești. Ce se vede în *Stella*?

Stella e primul meu film.

gancă frumoasă! Eu însă nu urma să fac un casting. Nu voiam nici un film-caleidoscop al clișeeilor tematice sau de gen.

Poate reluăm povestea Stellei, pe care ai urmărit-o pînă la întoarcerea în țară, să discutăm din nou cînd vei filma al doilea și al treilea lungmetraj documentar, de data asta integral în România. Deocamdată, ce n-ai spus încă despre nașterea cineastului care ești?

N-am spus că fac dintotdeauna fotografii,

